

PERINTÖ

Lyhytelokuvan kuvaus

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

MUOTOILUINSTITUUTTI

Viestinnän koulutusohjelma

Elokuva- ja tv-ilmaisu

Valmistumisaika 2006

Kaisa Heikkinen

ELOKUVAN TIEDOT

Nimi: Perintö

Formaatti: DVCam

Valmistumisvuosi: 2006

Ohjaus: Hanna Aartolahti

Kuvaus: Kaisa Heikkinen

Leikkaus: Suvi Valkonen

Äänisuunnittelu: Reija Jouhtimäki

Kesto: 24:40 min

Tuotanto: Lahden ammattikorkeakoulu / Muotoiluinstituutti / Elokuva- ja tv- ilmaisun osasto

SISÄLLYSLUETTELO

ELOKUVAN TIEDOT	3
SIVUMÄÄRÄ JA LIITTEET	5
JOHDANTO	6
PROESSIN KÄYNNISTYMINEN	7
KUVAUSPAIKKOJEN ETSINTÄ	9
KUVASUUNNITELMA JA KUVAKÄSIKIRJOITUS.....	11
KAMERAKALUSTON VALINTA	12
LAVASTUS.....	14
KUVAUSRYHMÄ	15
KUVAUKSET	17
VÄRIMÄÄRITTELY	22
LÄHTEET.....	23
LIITTEET	23
TYÖRYHMÄ.....	24

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoiluinstituutti

Viestinnän koulutusohjelma

Elokuva- ja tv-ilmaisu

Kaisa Heikkinen : Perintö –lyhytelokuvan kuvaus

Sivumäärä 22 ja liitteet

Opinnäytetyö, kevät 2006

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni kirjallinen osio käsittelee fiktiivistä lyhytelokuvaa, Perintöä, kuvauksen kannalta. Käyn elokuvaprosessia läpi ennakkotyön, suunnittelun, kuvauksien ja jälkitöiden kannalta. Lisäksi käyn tässä kirjallisessa osiossa läpi oman työni onnistumista.

Elokuva on kertomus kolmen sukupolven yhdistymistä. Ja sen tarkoituksena on saada ihmiset ajattelemaan kuinka läheisiään kohtelee.

Elokuva on lisäksi kahden muun oppilaan opinnäytetyö ohjauksen ja leikkauksen saralla.

JOHDANTO

Lyhytelokuva, *Perintö*, on ohjauksen, kuvauksen ja leikkauksen opinnäytetyö Muotoiluinstituutin elokuva- ja tv-ilmaisun osastolta. Oma tehtäväni tässä lyhytelokuvassa oli kuvaus, eli valmistun kuvaajaksi tämän opinnäytetyön myötä. Ohjaajaksi valmistuu Hanna Aartolahti ja leikkaajaksi Suvi Valkonen. Kirjallisessa osiossa käyn prosessin läpi alkusuunnittelusta värimäärittelyyn.

Syksyllä 2005 alkoivat rattaat pyöriä. Suunnittelimme elokuvaa kuvattavaksi jo ennen joulua, mutta käsikirjoituksen ollessa vielä raakileena lykkäsimme kuvausten ajankohtaa. Silti olimme liikkeellä jo hyvissä ajoin, aikaa olisi rahoituksen hakemiseen ja ennakkotyöhön.

Olimme valmiina tekemään elokuvamme mahdollisimman pienellä budjetilla, suunnittelimme siis kaksi eri budjettia, sen todella alhaisen ja sitten vähän korkeamman. Lopulta, muutaman muunnellun käsikirjoituksen jälkeen, YLE TV1 näytti meille vihreää valoa ja taas rattaat pyörivät vinhasti.

Kuvaukset alkoivat tammikuun lopulla ja kestivät seuraavat kolme viikonloppua. Kuvauspäiviä oli kuusi. Värimäärittelyyn meni kolmisen viikkoa, äänityöt tehtiin osapuilleen samaan aikaan.

Tehtäviini kuuluivat pääasiassa kuvaussuunnitelman laatiminen, valaisun suunnittelun yhdessä valaisijan kanssa, kamerakaluston valinta, itse elokuvan kuvaaminen ja lopulta värimäärittely. Lisäksi tein erinäisiä hommia, etsiessäni kuvauspaikkaa yhdessä ohjaajan kanssa. Puhalsimme kaikki yhteen hiileen ja autoimme toisiamme tarvittaessa, vaikka työnkuva ei niin ikään aina kaikille osapuolille kuulunutkaan. Mutta tällä saimme lujitettua yhteistyötämme ja samalla pystyimme hahmottamaan elokuvaa paremmin, sillä pystyimme kanssa käymään useammin.

Kuvaussuunnitelmaa ja kuvakäsikirjoitusta laatiessani annoin virran viedä. Ensimmäisessä versiossa en edes vielä tiennyt lokaatiota, vaan piirtelin kuvia niistä tuntemuksista, mitä käsikirjoitus minussa herätti. Tämän kautta niin sanotusti psyykkasin itseni tulevaan prosessiin ja mielikuviiin, jotka minun tulisi saada ikuistettua myös kameralla.

PROSESSIN KÄYNNISTYMINEN

Jo keväällä 2005 työryhmämme alkoi kasaantua kokoon. Ohjaaja/käsikirjoittaja Hanna Aartolahti kysäisikin minulta josko tulisin hänelle kuvaajaksi, ja tekisinkö kuvauksenlopputyön tässä projektissa. Olimme jo aikaisemmin tehneet yhteistyötä ohjaus-kuvaus saralla, ja huomanneet että näkemyksemme menevät aikalailla yksiin. Leikkaajaksi varmistui Suvi Valkonen, joka niin ikään oli tehnyt kanssamme yhteistyötä.

Ohjaajalla oli jo jonkinlainen idea siitä, mistä elokuva kertoisi, ja hän kertoikin siitä minulle. Aihe tuntui läheiseltä ja siksi innostuin tästä aiheesta ja päätimme, että syksyllä palaamme asiaan, sillä ohjaaja tekisi käsikirjoitusta kesällä. Kuitenkin mietimme jo keväällä ketä työryhmäämme ottaisimme. Valaisuporukka oli aika itsestään selvä valinta, että siihen pyytäisimme vuosikurssimme omia poikia Antti Piristä sekä Timo Nissiä, jotka olivat valomiehen hommia ammattilaistuotannoissakin tehneet.

Syksyllä 2006 aloimme pestata työryhmäämme porukkaa. Se olisi hyvä tehdä tarpeeksi varhaisessa vaiheessa, jotta saisimme koko työryhmän kasaan ja kerkeäisimme vaihdella ajatuksia prosessin edetessä. Ohjaajalla oli suhteellisen valmis käsikirjoitus ja aloimme miettiä näyttelijävalintoja. Sain idean, että Åke Lindman olisi juuri sopiva ukin rooliin. Ohjaaja oli tätä jo miettinyt ja päätimme kysellä häntä rooliin. Äidin ja tyttären rooliin ohjaaja oli miettinyt etukäteen Rea Maurasta sekä Elena Leeveä. Minustakin ne passasivat rooleihin ikiensä ja ”samankaltaisuutensa” takia. Rea Mauranen estyi tulemasta kuvauksiin ja Åke Lindmankin perui tulonsa aika viimetingassa. Rea Maurasen tilalle otimme Anna-Leena Härkösen ja Åke Lindmannin tilalle Esko Pesosen.

Haimme YLE TV1:ltä rahoitusta lokakuussa 2005, jolloin saimme kieltävän vastauksen. Työstimme kuitenkin ennakkovalmisteluja ja kävimme katselemassa varteen otettavia kuvauspaikkoja. Työ tuntui kuitenkin nihkeältä, sillä epätietoisuus kalvoi mieltämme, niin näyttelijöiden, kun rahoituksenkin saralla. Yritimme vielä YLE TV2:lta saada apua tuskaisaan rahatilanteeseen, mutta Juha Rosma näytti niin ikään punaista valoa. Hommat tuntuivat seisahtuvan. Ohjaajamme oli silti tarmokas. Hän muokkasi käsikirjoitusta, sekä neuvotteli Erkin kanssa lukuisissa palavereissa. Tuloksena oli se, että kävimme YLE TV1:llä juttelemassa käsikirjoituksesta ja ideoistamme joulukuussa 2005. He pyysivät vielä muokkausta käsikirjoitukseen, ja Hanna teki työtä käskettyä. Ja työteko kannatti, sillä enää YLE TV1 ei näyttänytkään meille punaista valoa,

vaan hyväksyi käsikirjoituksen. Pääsimme siis irti epätietoisuudesta ja homma lähti vihdoin käyntiin.

Aloin työstämään kuvakäsikirjoitusta hahmotelman muodossa. Tämä tuntui oikeammalta vaihtoehdolta, jottei tarvitsisi piirtää kuvia moneen kertaan läpi. Ohjaajan kanssa istuimme tunteja keskustellessamme ratkaisuista ja puhumalla mielikuvistamme. Kuvauspaikat eivät olleet varmistuneet, kun jo suunnittelimme kuvia ja miten kuvaisimme tiettyjä kohtauksia. Mitä kuvakokoja tulisimme tarvitsemaan. Lisäksi mietimme millaista valaisua haemme. Katselimme elokuvia ja loimme toisillemme mielikuvia. Käsikirjoitus muuttui kuitenkin aika radikaalisti vielä viime metreillä ja silloin piirsin kuvakäsikirjoituksen melkein pä suoraan, tekemättä hahmotelmaa. Nämä kuvat kävimme paikanpäällä suunnittelemassa ja katsastamassa. Apuna kuvakäsikirjoitusta tehdessäni, käytin kuvaamiani kuvia. Tilan pystyi hahmottamaan siten paremmin. Sain näin toimien myös uusia ideoita, jotka istutin kuvakäsikirjoitukseen. Kuvakäsikirjoitus valmistuikin juuri ennen kuvauksia, mutta muun muassa valaisijalle olin kiikuttanut luonnoksia ja valmiita kuvia heti niiden valmistuttua.

Lopullisen version piirtäminen olisi kannattanut aloittaa aiemmin, sillä huonona piirtäjänä työni oli tuskaisaa ja takkuista. Mutta kuitenkin antoisaa, sillä opin siitä todella paljon ja opin myös kuvakulmien vaihteluista vielä entistä enemmän. Tämä siksi, että näitä väänsimme ohjaajan kanssa läpi monet kerrat. Hän halusi leikkausvaraa, vaikka itse olin jo tietenkin jotenkin leikannut elokuvan päässäni. Siksikään en käynyt editissä katsomassa liian raakileita versioita, vaan annoin Suvin hoitaa hommansa, niskaan hengittämättä.

KUVAUSPAIKKOJEN ETSINTÄ

Aloitimme kuvauspaikkojen etsinnän hyvissä ajoin, jo ennen joulua. Kiersimme ohjaajan kanssa Lahden seudulla etsien omakotitaloa ja rivitaloa. Tämä oli hyvä tehdä yhdessä ohjaajan kanssa koska siten säästimme aikaa ja pystyimme heti pohtimaan olisiko jokin talo juuri sopiva meille. Ajelimme alueilla, joissa sijaitisi rintamamiestaloja. Alusta asti oli jotenkin selvää, että Antti asuisi sellaisessa, itse rakennetussa. Halusimme, että talon ympärillä olisi tilaa, sekä matkaa postilaatikolle, käsikirjoitus sisälsi vielä tuolloin kohtauksen, jossa Antti kävelisi postilaatikolle. Löysimmekin muutaman varteen otettavan paikan, mutta liikenteen melu, sekä teiden ahtaus saivat luopumaan näistä paikoista. Etsimme vaihtoehtoja myös myyntitaloista, koska tuolloin jotkin vaihtoehdot saattaisivat olla tyhjillään ja voisimme lavastaa taloon mieleiseksemme.

Toiseksi kuvauspaikaksi tarvitsimme rivitaloasunnon. Tuolloin vielä mietimme, tekisimmekö ulkokuvia, joissa näkyisi rivitaloasuinalue. Se kertoisi nykyajasta ja tukisi sitä että Antin talossa on rauhallisempaa. Reippaana tyttönä ohjaajamme kävi jakamassa eräälle rivitaloalueelle kyselylappuja mahdollisista kuvauspaikoista. Samalla hän jakoi viereiselle omakotitaloalueelle samaisia lappuja. Meidän onneksemme soittoja tuli muutamia. Ja lopuksi valitsimmekin rivitalolokaatioksi kaksikerroksisen asunnon. Toinen vaihtoehtoista olisi ollut upea, mutta se oli juuri remontoitu ja arastelimme tätä. Helpotusta tuli siitä, että rintamamiestalo löytyi aivan rivitaloalueen läheisyydestä. Talon omistaja oli n.80-vuotias nainen. Mietimme ensiksi olisiko hän jaksava, sillä kuvausrupeama toisi taloon paljon vieraita ihmisiä sekä paljon kalustoa. Nainen osoittautuikin rautanaiseksi ja päätimme kuvata kyseisessä talossa.

Rintamamiestalo oli ulkoisesti juuri eletyn näköinen, sekä pihalla oli mukavasti lipputanko ja puita. Lisäksi pihalla oli tarpeeksi tilaa kuvata koko taloa, ettei tarvinnut naapureita häiritä. Sisältä talo oli ahtaanlainen, joka myöhemmässä vaiheessa paljastui kompastuskiveksi. Tietenkin olimme ajatelleet optimistisesti sen, että kaikki me mahdumme taloon ja kuvaustilaa olisi riittävästi. Talossa oli valmiiksi meille sopiva lavastus, sillä se muistutti omaa mummolaa. Yläkerrassa oli oiva mahdollisuus kuvata makuuhuone-, sekä peilipöytä kohtaukset. Ohjaajan kanssa kävimme pariin otteeseen koekuvaamassa paikkaa Sonyn PD170:llä. Tulimme siihen tulokseen, että kyllä täällä kuvata saattaisi.

Rivitalo oli myös jo valmiiksi hyvin kalustettu. Siellä oli uudenlaista noin yleissisustukseltaan. Design- tavaroita. Pelkäsin kuitenkin paikan parkettilatattia, sekä peilipöytiä. Kuvauspäivänä taloon oli ilmestynyt vielä kristallikruunu, joka myös hankaloitti tilannetta, sillä meidän tulisi juuri niillä main tehdä ajo. Rivitalossakin kuvasimme sekä ylä-, että alakerrassa.

Hautausmaa kohtauksiin ajattelimme Mustankallion hautausmaata ensinnäkin sijainnin vuoksi ja toisekseen miljöön vuoksi. Kerkesimme jo sopia milloin siellä kuvaisimme, mutta juuri ennen kuvauksia kävi ilmi, ettemme voisikaan kuvata kyseisellä hautausmaalla. Onneksi toisella hautausmaalla oltiin suopeampia ja saimmekin sinne kuvausluvan. Äänittäjälle tämä ei ollut mieluisa paikka sillä vieressä kulki vilkasliikenteinen tie. Olen hautuumaakuviin tyytyväinen, sillä niissä on tilan tuntua ja näissä kuvissa näkyy juuri se suomalainen talvi. Lisäksi saimme oivan aloituskuvan.

KUVASUUNNITELMA JA KUVAKÄSIKIRJOITUS

Kuvaussuunnitelman työstäminen alkoi keskusteluilla ohjaajan kanssa. Puhuimme, miten kumpainenkin meistä näki käsikirjoituksen kuvina. Kuvauspaikat eivät olleet vielä tässä vaiheessa varmistuneet vaan puhuimmekin enemmän tavoitellusta tunnelmasta, kameranliikkeistä ja värimaailmasta. Pyrimme siihen, että käyttäisimme kuvaustyylinä niin sanottuja perinteisiä tapoja, eli pyrittäisiin noudattamaan klassista kuvakerrontaa. Kuvaustyyli tulisi olemaan rauhallista ja statiivilta kuvattu. Yksi elokuvan teemoista on yksinäisyys, joten ajattelimmekin kuvata pitkiä, ilmavia ja laajoja kuvia. Ajoilla esiteltäisiin paikkoja ja esiteltäisiin miljöötä sekä tuotaisiin esiin ihmisten tunnetiloja.

Aluksi henkilöt asetettaisiin yksittäisiin kuviin, tämä tuo esiin henkilöiden suhteet toisiinsa. Anna on tarinan päähenkilö, mutta asioita kuvataan myös Antin näkökulmasta. Aluksi Antti näkee Maijan kiireisenä ja Anna etäisenä. Elokuvan edetessä ihmiset lähentyvät toisiaan ja kuvakerronta tukee tätä asettamalla henkilöitä samoihin kuviin.

Aloin työstämään kuvakäsikirjoitusta tikku-ukko-muodossa. Tämä tuntui oikeammalta vaihtoehdolta, jottei tarvitsisi piirtää kuvia moneen kertaan läpi. Ohjaajan kanssa istuimme tunteja keskustellessamme ratkaisuista ja puhumalla mielikuvistamme. Käsikirjoitus muuttui kuitenkin aika radikaalisti vielä viime metreillä ja silloin piirsin suoraan kuvakäsikirjoituksen tekemättä hahmotelmaa. Jotkut kohtaukset käsikirjoituksessa kuitenkin säilyivät mikä helpotti minun työtäni. Nämä kuvat kävimme paikanpäällä suunnittelemassa ja katsastamassa. Apuna kuvakäsikirjoitusta tehdessäni, käytin kuvaamiani kuvia. Tilan pystyi hahmottamaan siten paremmin.

Kuvailmaisussa en kaihtanut näyttämistä vaaka- ja pystylinjoja. Tämä koituikin pieneksi kompastuskiveksi sillä tilaa oli aika ahtaasti ja jouduin paikkapaikoin käyttämään laajakulmaa joka sitten vääristeli linjoja. Alun perin meille oli selvää, että tulisimme käyttämään ovien karreja kuvissa. Kuten esimerkiksi kuvassa, jossa Antti ja Anna katselevat kuvia olohuoneessa ja Maija saapuu taloon. Näin saadaan aikaan vaikutelma, että Maija tarkkailee toisesta huoneesta tapahtumia. Toisaalta Maijan ollessa keittiössä karmit näkyvät siksi, että Maija on konkreettisesti ulkopuolella tapahtumia. Kamera olisi ikään kuin tarkkailijan asemassa.

Oviaukkojen takia tuli myös tahallisia suojaviivan ylityksiä, kuten kohtauksessa jossa Maija väittää Annan vieneen korun. Tämä siksi, että mietimme kuinka saisimme tehtyä sujuvasti näiden kolmen henkilön kohtaamisen ovella. Ajattelimme että käytämme vain yhdeltä puolelta kuvattuja ottoja jos suojaviivanylitys näyttää huonolta.

KAMERAKALUSTON VALINTA

Ohjaajan kanssa päätettiin jo varhaisessa vaiheessa, että kuvausformaatti tulisi olemaan video. Filmille kuvaamista emme edes harkinneet, koska siitä ei ollut kokemusta. Lisäksi DVCam oli halpa vaihtoehto. Kameraksi otimme koulun Sony DXC-D35WSP- kameran, DVCam-nauhuriperällä. Pohdin ja mietin, kummalle kuvausformaatille kuvattaisiin DVCam:lle vai Betacam:lle. Etsin ja kyselin näiden välisiä eroavaisuuksia. Betacam on analoginen tallennusmuoto, joten siinä saattaisi digitoidessa ilmetä kuvanlaadun heikkenemistä. Väreiltään ja kuvan ”pehmeydeltään” se kuitenkin tuntui varteenotettavalta vaihtoehdolta. DVCam on digitaalinen tallennusmuoto ja sietokykyisempi vaurioille kuin Betacam. Päädyin DVCam:iin, vaikkakin sen rakeisuus ja värien suttaantuminen ei olisi eduksi teatterinäytöksissä.

Koulumme kalusto oli vajaa ja rikkinäinen, vertailin eri vaihtoehtoja kaluston vuokrauksen suhteen. Päädyin pieneen ja reiluun yritykseen. Vuokrasimme kalustoa Filmbileniltä, sillä sinne oli hyvät kytkökset ja sen hinnat olivat opiskelijakukkarolle sopivat. Vuokrasimme könttähintaan minijibin, dimmerit, babystatiivin, statiivit sekä filttareita. Koululta kalustossa oli kenttämonitori ja monitori. Ajokalustoakin saimme käyttöömmme. Mukana oli kiskonpätkeä ajoja varten.

Filttereitä käytin tilanteiden mukaan. Pääasiallisesti käytin Promistia ja Black Promistia. Tämä pehmensi kuvaa sopivasti. Kalustoomme kuuluivat myös ND-filtterit ja polarisaatiofiltteri, joita käytin tarvittaessa.

Kalustokustannukset tulivat siis Filmbilenin sekä dv-nauhojen yhteissummasta.

Hautausmaalla elokuvan ensimmäistä kuvaa kuvaamassa.

(Kuva: Kristiina Kurronen)

LAVASTUS

Omakotitalolla huomasimme iloksemme, ettei lavasteita juurikaan tarvitsisi paikanpäälle tuoda tai rakentaa. Lavastajan kanssa kuitenkin kävimme läpi mitä värimaailmaa haluamme taloon ja miten se vaikuttaisi tunnelmaan. Lisäksi meidän piti raivata tilaa, jotta mahtuisimme kuvaamaan huoneissa. Särkyvät tavarat oli poistettava, mutta halusimme säilyttää muun muassa vanhan kaappikellon, koska se toi tiettyä mummola tunnelmaa. Lisäksi lavastimme kirjahyllyä kuvilla ja kirjoilla. Suurempia muutoksia talolla ei kuitenkaan tarvinnut tehdä. Yläkertaan sijoitettiin tarinan kannalta tärkeä peilipöytä, josta Anna varastaa korun. Lisäksi yläkerran huonetta pelkistettiin. Ihastuin tapetteihin, jotka myöhemmin paljastivat vinon kuvaukseni.

Antin talon tuli olla lavastukseltaan paikalleen jämähtänyt, jossa kuitenkin olisi jotain uutta mukana. Keinutuoli ja pitsipöytäliina, sekä olohuoneeseen asetettu kahvipöytä toivat juuri sitä mummolan tuntua, jota haimmekin.

Rivitalon sisustus ensiksi arvelutti, sillä siellä oli paljon arvokkaita design-tavaroita ja tauluja. Eivätkä lasipöydät ja kristallikruunut auttaneet asiaa. Kuitenkin haimme rajuakin kontrastia Antin asunnolle. Rivitalon tulisi olla ajanmukainen sekä trendikäs jossa nuoret viihtyisivät. Emme kuitenkaan hakeneet mitään nuorison kämpän tuntua, vaan halusimme luoda kuvan, että nuoret olisivat järjestäneet kemut jonkun vanhempien asunnossa. Tauluja emme saaneet siirrellä emmekä juuri huonekalujakaan. Asunnon omistaja oli lavastanut jo jotain itse, jonka kuitenkin tyrmäsimme.

Hautausmaalle emme tarvinneet lavasteita, vain ristin haudalle kuvastamaan, että siihen on vasta joku haudattu. Pyrimme kuvaamaan niin, ettei hautakivien teksteistä saisi mitään selvää, ettei jälkikäteen tulisi mitään selvitetävää. Talviset puut ja luminen maisema kuvasti hyvin kylmiä olosuhteita. Samoin kun talon edessä kuvatut ulkokuvat, joihin ei myöskään tarvinnut lavasteita. Olimme iloisia siitä, että ilma oli talvinen ja lumi toi valoa. Se toi elokuvaan sopivaa sävyä.

KUVAUSRYHMÄ

Valomiehiksi valittiin vanhasta tottumuksesta luokan omat ja etevät pojat. Timo Nissi oli koulun harjoitustyössä toiminut valaisijanani ja koin hänen tietotaidon riittävän tähän hommaan. Timolta tulikin hienoja neuvoja ennakkotöissä ja itse kuvauspaikalla, erikoistuihan hänkin kuvaukseen. Timo kokosi itselleen sopivat valomiehet, ja koko valoporukassa oli loppujen lopuksi neljä uutteraa työmiestä. Grippiin valitsin Jussi Sopasen, sillä hän oli aikaisemmin saanut kosketusta siihen homman myöskin koulun harjoitustöiden puitteissa. Kuvauksissa Jussin apuna toimi rekvisitööri Aki Mäkiahho, aina kun kiireiltään ehti.

Kamera-assistentiksi valitsin Miia Iivosen, sillä hänen kanssaan olimme keskustelleet kuvaamisesta ja häneltä tuntui kiinnostusta riittävän tähän hommaan. Samalla koin, että hänen rauhallisuutensa auttaisi minuakin pysymään nahoissani kuvauspaikalla. Hänen tunnollisuutensa oli todellakin plussaa kiireen keskellä.

Kuvaaja, kamera-assistentti ja grip. (Kuva: Kristiina Kurronen)

Pyrimme jo varhaisessa vaiheessa käymään läpi kuvakäsikirjoituksen, jotta Miia tietäisi mitä tuleman pitää. Lisäksi katsoimme kameran paikat aina valmiiksi, ettei niiden kanssa tarvinnut hapuilla.

Lavastajan ja rekvisitöörin kanssa katsoimme kaikki tarvittavat aineistot läpi ja lopuksi vielä hyväksytimme ne ohjaajalla. Lavastettavaa ei juuri ollut, mutta tavaroiden siirtelyä edes takaisin sitäkin enemmän. Yläkerran ”peilihuone” piti tyhjentää kokonaan, jotta sinne mahtuisi edes kamera.

Puvustaja oli huomaamaton ja siksikin hyvä, sillä siten ei tarvinnut puuttua liian räikeisiin vaatteisiin tai eläviin kuvioihin. Välillä pihakuvissa ongelmaksi muodostui liian isot kontrastit mustien vaatteiden ja valkoisen lumen välillä. Yleensä sää oli kuitenkin sen verran harmaa, että se antoi anteeksi paljon.

KUVAUKSET

Kaisa Heikkinen ja Miia Iivonen (Kuva: Kristiina Kurronen)

Ensimmäinen viikonloppu 28.- 30.1

Kuvaukset alkoivat Hilkan talolla sisäkuvilla. Ensimmäinen päivä näkyi työryhmässä siten, että kaikki vielä hakivat paikkaansa. Osa kalustosta oli viety paikalle jo edellisenä iltana, kuten ääni- ja ajokalusto. Lavastajat olivat tehneet työtään myös edellisenä iltana ja jemmaaneet kaiken arvokkaan ja särkyvän talon komeroihin.

Päivän ensimmäinen kuva kuvattiin keittiössä, jonka jälkeen siirryimme ulkokuvaan. Autokuva onnistui hyvin. Olimme harjoitelleet tätä jo etukäteen. Mutta Maijan poistuminen pihasta tuotti ongelmia, sillä meillä oli käytössämme minijippi ja se tuntui heiluvan ja keikkuvan. Laajemmassa kuvassa emme tarvinneet valaisua, tiiviimmässä kylläkin.

Seuraavaksi kuvasimme Annan ja Maijan kinastelukohtauksen, jossa oli tarkoitus kuvata kaikki henkilöt eri huoneissa, mutta huomasimme että Antti ja Anna sopivat hyvin two-shottiin, jossa Antti

istuu etualalla ja Anna taka-alalla eteisessä. Saimme näin yhdistettyä kaksi eri kuvaa ja säästimme aikaa. Lisäksi kuvaan tuli syvyyttä sekä molempien reaktiot.

Iltakuva, jossa Anna ja Maija istuvat, ja joka on elokuvan loppukuva, oli kuvattu auton takapenkiltä käsivaralla. Ahtaus tuotti vähän tuskaa, mutta sain kuvattua vakaata kuvaa loppujen lopuksi. Valaisu liioitteli katuvaloa, mutta se toi lämminhenkisyttä ja tuki sitä, että kaikki olisi nyt hyvin. Ainut pieni haitta, jonka huomasimme materiaalia katsottaessa, oli se että lumisade teki pienen klaffin auton tuulilaseihin. Muttemme uskoneet sen haittaavan joten siksi jätimme sen kuvaamatta uudestaan.

Sunnuntain aloitimme keittiökuvilla, jossa Antti kastelee kukkia. Aamun ensimmäisenä harmina oli tilanahtaus. Lisäksi Esko improvisoi omiaan ja näin ollen ottoja tuli useita. Ensimmäisissä oloissa näkyi mm. c-standejä, sillä seurasin Eskon liikkeitä kameralla. Lisäksi näyttelijöiden radiomikkilähettimet näkyivät. Esko jotenkin väsyi ottoihin ja näyttelijäntyö kärsi.

Muutenkin tässä päivässä hypittiin tunneskaalasta toiseen. Seuraavana oli vuorossa Annan kansion anto ahtaassa keittiössä, mutta sieltäkin saimme sattumankaupalla yhdistettyä kuvia two shottiin. Antin korun annon kuvasimme heti perään olohuoneessa. Tämä sujui alkuun hyvin, mutta valaisussa oli ongelmia, kun yritimme saada lähikuvia. Päivän valo ei riittänyt vastakuviin. Ja valaisuun meni rutkasti aikaa.

Vastassa olivat taulukuvat, jotka koituivat ongelmallisiksi. Meidän tuli saada kuvasta mahdollisimman laajakuva, mutta taulut eivät siihen istuneet. Niistä otimmekin hätäpäissämme tökerön kuvan, joka myöhemmin näytti rumalta leikkauksen kannalta, silti ne oli katsojalle näytettävä. Valaisullisesti sekä tunnelmallisesti saimme kuvasta haluamamme, puhun siis siitä laajasta kuvasta. Lisäksi arpojen raaputus lähikuva onnistui mielestäni hyvin, vaikka macron kanssa meinasi kuvatessa ensin vähän takuta.

Seuraavaksi kuvattiin yläkerrassa. Annan kukkien kastelu ja korunottokuva meni mönkään siksikin, että kuva kuvattiin babystatiivilta sängyn päältä ja loopin pienestä koosta riippuen en nähnyt, että seinätapetti oli loppukompositiossa vino. Monitori oli eri huoneessa ja siksikään sitä en nähnyt. Juttelimme ohjaajan kanssa kuvasta kun katsoimme materiaalia. Itselle sitä kuvaa yrittää näin jälkikäteen perustella että tilannekin oli kiero, niin tapetin kierous ei juurikaan haittaa. Tämä kuva olisi pitänyt ottaa uusiksi. Annan korun palautus kuvaan ja ajoon olen tyytyväinen. Kuva jossa Antti

halaa tyynyä on jätetty lopullisessa leikkausversiossa pois. Antin sänkykohtaus olisi vain ollut kuvauksellisesti hieno, sillä siinä oli tunnelman tuojana pieni kameran nosto. Näin ollen Antti näytti pieneltä ja yksinäiseltä sängyssään.

Sitten kun näyttelijät eivät olleet paikalla, kuvasimme auton pihasta lähtö- ja pihaan tulo- kuvia. Tässä oli mukana myös jippi, jolla teimme nostoja. Nostoja ei oltu harjoiteltu tarpeeksi, siksi siihen meni aikaa hukkaan. Mutta saimme lopulta nasevia ottoja purkkiin ja sopivia loppukomppiksia.

Toinen viikonloppu 4.- 5.2

Kuvaukset alkoivat rivitalolla. Kameran kanssa odottelin valmiina, mutta auto meni rikki enkä voinut valolle rakentaa kompositiota. Kuulimme, että emme saisi ajokalustoakaan paikalle, ja kävimme ohjaajan kanssa pikaisen palaverin siitä, mitä tekisimme. Ohjastin ihmisiä hommiin silmämääräisesti. Kerroin kameran suuntia, sillä pitihän valaisun saada jo aloittaa. Paikalla oli avustajia ja siihen menikin aikaa saada heille oikeanlaiset liikeradat ja asetelut. Lopullisiin kompromissiratkaisuihin olin kuitenkin tyytyväinen. Porraskuvat olivat hankalia sillä porukan piti päästä kulkemaan ohitse. Ja muutenkin tuntui, että kamera oli huterasti, sillä kuvasta piti saada jyrkkä yläkulma.

Yökuvaukset Antin talon edustalla kuvattiin kolmenkymmenen asteen pakkasessa. Kamera tuli pitää lämpimänä, jottei digitaaliseen kuvausformaattiin tulisi vikoja. Kumma kyllä linssi ei jäänyt. Kamera-assistentin kanssa pidimme vuoronperään kameraa lämpimänä erinäisin takkiviritelmin. Valojen säädössä oli ongelmia, valomiehet eivät saaneet aluksi haluttua lyhtypylvään vaikutelmaa.. Lopuksi kun pääsimme kuvaamaan olimme jo niin väsyneitä, että meinasimme tehdä pahojakin suojaviivavirheitä, mutta onneksi tarkat silmäparit tajusivat tämän, ja pystyimme korjaamaan virheemme.

Kolmas viikonloppu 11.-12.2

Jouduimme heti alkuun kuvaamaan uusintakuvauksia siitä, kun auto kaartaa pihasta. Ohjaajan kanssa olimme katsoneet kuvatut materiaalit läpi, emmekä olleet tyytyväisiä kyseiseen kuvaan. Tällä kertaa meni mallikkaammin. Pihakuvaukset menivät muutenkin valaistuksellisesti, sekä kuvan kannalta nappiin. Saimme herkän anteeksipyyntö-kohtauksen ongelmitta purkkiin.

Keittiön pillerien roskikseen nakkelukuvat menivät valaistuksellisesti nappiin. Ajoihinkin olin tyytyväinen, sillä ne saatiin rytmitettyä oikein. Lisäksi ajoon liittyvät kameran liikkeet onnistuivat mielestäni hyvin. Jokainen otto oli kyllä omanlaisensa, sillä Esko teki jokaisella kerralla pillerin tiputuksen omalla tavallaan ja eri tavoin.

Ajoja sisältävä Antin sydämestä otto – kuva saatiin teknisesti onnistumaan. Leikkausvaiheessahan tämä jätettiin pois. Alkuun tosin taistelimme kiskojen kanssa, sillä lattia oli vino ja kiskojen renkaat narskuivat sähkön johdosta. Myös ajon nopeutta ja rytmiä harjoittelimme ja teimme erilaisia variaatioita.

Päivän viimeisenä kuvana kuvasimme Antin huoneen ikkunan sammumisen. Tämä tarkoitti sitä, että grippi-ryhmä meni jo hyvissä ajoin lapioimaan lunta takapihalle. Lumi kuvan etualalla tuli pysyä koskemattomana ja siksi teimmekin polun kameran luokse. Tästä kyseisestä elokuvan kuvasta pidän erityisesti, sillä siinä on mielestäni jotain mystistä tunnelmaa.

Elena ja Esko. (Kuva:Kristiina Kurronen)

Viimeisenä kuvauspäivänä kuvasimme aamulla hautuumaalla. Kuvasta tulisi alkukuva, joten tätä olimme harjoitelleet jo edellisellä viikolla vimmatusti. Otimme tarpeeksi monta eri ottoa, jotta leikkauspöydässä olisi valinnan mahdollisuuksia.

Sisätiloihin, eli Antin taloon siirryttäessä edessämme oli suojaviivan ylityskuvauksia. Eli kuvasimme eteisestä keittiöön ja keittiöstä eteiseen siten, että oven karmit näkyivät ja ihmisten liikeradat menivät niiden välissä. Tenkkapoo oli monta kertaa vastassa. Pienien palaverien ja suunnittelujen kautta pääsimme yhteisymmärrykseen ja kuvaukset jatkuivat loppuun asti mallikkaasti. Vaikkakin jouduimme sovintokahvittelu- kuvista poistamaan ajon, sillä emme kokeneet sitä tarpeelliseksi, vaan rauhoitimme tilanteen statiivilta kuvattuun kuvaan.

Esko, Anna-Leena ja Elena. (Kuva: Kristiina Kurronen)

VÄRIMÄÄRITTELY

Kuvausten loputtua minulla oli aikaa vähän hengähtää. En edes pyrkinyt katsomaan raakilettä leikkausta, mutta yksi toive minulla oli. Se että sängynpäältä kuvattua vinoa kuvaa, joka siis ei muuten tuntunut vinolta, mutta kuviota petti kertoi asian olevan niin, ei otettaisi lopulliseen leikkausversioon. Ohjaaja sanoi harkitsevansa asiaa, mutta palasi myöhemmin asiaan sanomalla, että kuvaa tarvitaan, sillä se oli ainut otto. Tietenkin olin harmissani ja pyrin kuvaa korjailemaan kaikin keinoin värimäärityssä. Kuvauksen opettaja Olli Varja ei kuitenkaan kyseistä kuvaa edes noteraanut, joten ajattelin sen kuvan häiritsevyyden olevan vain päässäni.

Koulussammehan ei ole opetusta värimääritystä, vaan kaikki itse oppivat. Tieto ja taito kulkevat oppilaiden keskuudessa. Harjoittelun olin tehnyt koulumme fiktio 5 projektissa, mutta tehdessäni tähän lopputyöhön värimäärityä, minulle avautui uusia juttuja kuinka saisin mitään tehtyä. Sain säädettyä harmillisilta tuntuja sävyeroja vaivattomasti. Mutta tämäkään konsti ei kaikkiin kuviin toiminut. Esimerkiksi siihen kun Antti antaa Annalle korun –kohtauksessa olivat vastakuvien sävyt aivan erilaiset toisiinsa verraten. Tämä siksi, että ulkoa tuleva valo muuttui suuresti näitä kuvia kuvatessa. Annan kuvissa valoa on. Antin kuvissa päivän valo tehtiin keinotekoisesti. Toinen kuva näyttää harmaalta ja toinen vihreältä. Säädin kuvat parhaani mukaan yhteneväisiksi, mutta lopputulokseen en sanoisi olevani tyytyväinen.

Yleisesti ottaen kuvat olivat hyvin valaistut, joten valoa oli tarpeeksi. Kontrastit kuviin hain ensitöikseni. Sitten mietin mitä kuville tulisi seuraavaksi tehdä. Lämmitin kuvia, joissa oli liikaa luonnonvaloa. Näin ollen sain kasvoihin mukavasti väriä ja lämmin valo toi joihinkin kohtauksiin lisää tunnelmaa, kuin se että siinä olisi ollut pelkkä luonnonvalo.

LÄHTEET

Pirilä, Marja : Camera Obscura – sisätila ulkotila (Musta taide, 2002)
Brown, Blain : Motion Picture and Video Lightning (Focal Press, 1996)

LIITTEET

KÄSIKIRJOITUS

KUVAUSSUUNNITELMA

KUVAKÄSIKIRJOITUS

LAVASTEIDEN POHJAPIIRROKSET

TYÖRYHMÄ

Ohjaus ja käsikirjoitus	Hanna Aartolahti
Tuotantopäällikkö	Suvi Valkonen
Apulaisohjaaja	Aarno Snellman-Junna
Kuvaaja	Kaisa Heikkinen
Leikkaaja	Suvi Valkonen
Äänisuunnittelija	Reija Jouhtimäki
Valaisija	Timo Nissi
Best boy	Antti Pirinen
Valomies	Teemu Koivisto
Valomies	Sini Hormio
Kamera-assistentti	Miia Iivonen
Grip	Jussi Sopenen
Ääniassistentti	Olli-Pekka Jauhiainen
Kuvaussihteeri	Heta Partanen ja Jasmiini Ottelin
Järjestäjä	Antti Janhunen
Järjestäjän assistentti	Sanna Räsänen
Tuotantoassistentti	Emilia Hyvönen
Lavastaja	Anna Antsalo ja Emmi Liesmäki
Lavastajan assistentti	Meri Lampinen
Rekvisitööri	Aki Mäkiaho
Puvustus	Anni Mattila
Maskeeraus	Mari Pekkala ja Minna Puurunen
Valokuvaus	Kristiina Kurronen
Graafinen suunnittelu	Tanja Korhonen
Anna	Elena Leeve
Antti	Esko Pesonen
Maija	Anna-Leena Härkönen